

Teetet: Točno.

Stranac: Ipak oba imaju udjela u istovjetnom i različnom.

Teetet: Da.

Stranac: Nemojmo dakle govoriti da je kretanje istovjetno ili različno, a također niti mirovanje.

Teetet: Nemojmo.

Stranac: Moramo li mi biće i istovjetno promatrati kao nešto jedno?

Teetet: Možda.

Stranac: Ali ako biće i istovjetno ne označuju ništa različno, tada ćemo, govoreći opet o kretanju i mirovanju da oboje jesu, nazvati njih oboje kao bića istovjetnim.

Teetet: Ali to je nemoguće.

Stranac: Nemoguće je dakle da istovjetno i biće budu jedno.

Teetet: Skoro.

Stranac: Stavljamo li dakle istovjetno kao četvrti pojam uz prijašnja tri pojma?

Teetet: Svakako.

Stranac: A što? Da li treba da različno nazovemo petim pojmom? Ili treba držati to i biće kao neka dva imena za jednu vrst?

Teetet: Možda.

Stranac: Ali mislim da ti dopuštaš da se za jedna bića uvijek kaže da jesu sama po sebi, a za druga da jesu samo u odnosu prema drugima.

Teetet: Kako da ne?

d Stranac: Različno je dakle uvijek u odnosu na drugo. Zar ne?

Teetet: Tako je.

Stranac: To ne bi moglo biti da se biće i različno veoma mnogo ne razlikuju. No kad bi različno učestvovalo u oba oblika baš kao biće, bilo bi nekad i neko različno čija različnost ne bi potjecala iz odnosa na drugo. Ali sada nam se sasvim pokazalo da što god je različno može biti to što ono jest samo u odnosu na drugo.

Teetet: Govoriš kao što jest.

Stranac: Dakle prirodu različnoga treba kao peto ubrojiti među oblike koje smo izabrali.

Teetet: Da.

Stranac: I reći ćemo da se ta priroda proteže kroz sve njih jer je svaki pojedini oblik različan od ostalih ne zbog svoje prirode nego zbog učestvovanja u ideji različnoga.

Teetet: Svakako.

TUMACENJE POJMOVA U ODNOSU NA BIĆE I NEBIĆE

41. Stranac: Ovako dakle kažimo za tih pet oblika ponavljajući jedan po jedan⁵³.

Teetet: Kako?

Stranac: Ponajprije za kretanje da je posve različno od mirovanja. Ili kako da kažemo?

Teetet: Tako.

Stranac: Nije dakle kretanje mirovanje.

Teetet: Nipošto.

Stranac: No ipak jest zbog učestvovanja u biću.

Teetet: Jest.

Stranac: I nadalje, kretanje je različno od istovjetnoga.

Teetet: Otprilike.

Stranac: Nije dakle istovjetno.

Teetet: Zaista nije.

Stranac: Ali ono bijaše istovjetno zbog toga što sve učestvuje u njemu.

Teetet: Zaista.

Stranac: Treba dakle dopustiti i ne valja se srditi da je kretanje istovjetno i neistovjetno. Kad ga naime nazovemo istovjetnim i neistovjetnim, ne kazujemo u istom smislu, nego kad ga zovemo istovjetnim, govorimo

⁵³ Na temelju tih riječi očekivali bismo da će govoriti o svakom od pet pojmova napose, a uistinu se u nastavku govori samo o kretanju.